No 61. 1846.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is *f.* 3,00; voor de buitensteden *f.* 3,50; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 17 NOVEMBER.

Advertentien van acht regels en daar beneden worden tegen *f* 1,75 geplaatst; meer dan acht regels tegen 20 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 16 November.

De tweede stelling van den Minister van Koloniën is, dat hij godsdienstige vrijheid wil; maar een toezigt begeert. Wij bekennen, dat de minister de godsdienstige vrijheid in zijne bewoordingen gul ten beginsel heeft aangenomen, daar hij, met woorden althans, geene beperking aan de vrijheid heeft gesteld, maar alléén verlangt heeft op haar te mogen toezien.

De theorie is derhalve zeer aannemelijk; maar het zal nu de vraag worden, wat de Minister van dat beginsel in de praktijk maken zal, of hij met er daad zal beoefenen, wat hij met woorden in de Kamer verkondigde. Daar zit eigenlijk de knoop van de gansche zaak.

Wat beteekent het woord toezigt in den mond van den Minister van Koloniën?

Voor ons heeft het de beteekenis van afkijken, of liever, als men wil, naar de opvatting, die hier juister voegt, een oog in het zeil houden.

In den mond van de staatslieden, welke in onze constitutioneele gouvernementen de vrijheid, in de grondwetten gewaarborgd, opofferen aan hunne magt, — en die opoffering der vrijheid, en die aanmatiging verhelen achter de bewering, dat *zij* geen inbreuk maken op de vrijheid, maar dat *de staat* zijne voorzorgen nemen moet, — in den mond van die staatslieden laat zich toezigt vertalen door beheeren.

Welke dezer twee meeningen kleeft de minister aan? Wil hij werkelijk vrijheid van godsdienst, heeft hij ernstig afkeer van alle inmenging in zuiver kerkelijke zaken door den staat — en men vergete niet dat staat hier wil zeggen gouverneur-generaal; — dan kan zijn toezigt slechts repressief zijn; dat is: hij kan alléén straffen uitschrijven tegen gepleegd misbruik der vrijheid, tegen wetsverkrachting of openbare rustverstoring.

Wil men het misbruik maken der vrijheid voorkomen, — en dit is gewoonlijk de steen des aanstoots — dan vervalt men in preventieve maatregelen, met welke geene vrijheid bestaanbaar is. Elke preventieve maatregel, toegepast op de vrijheid, is tegen de vrijheid; want hij maakt de vrijheid afhankelijk van den persoon, aan wien de toepassing van den preventieven maatregel is toevertrouwd. dat is afhankelijk van zijn *bon plaisir*, dat alzoo feitelijk wordt gesteld in de plaats der vrijheid.

Wil de minister daarom het toezigt hebben verstaan in den zin van hen, die door preventieve maatregelen de vrijheid dooden, dan zal hij onvermijdelijk vervallen tot hetgene hij zegt niet te willen of te mogen, de inmenging van den gouverneur-generaal in zuiver kerkelijke aangelegenheden; en wij zullen in den Oost de gelegenheid open gelaten zien tot herhaling van den schreeuwenden willekeur, die in Europa niet ééne stem, welke zich noemen durft, tot verdediging heeft kunnen vinden. En is dat vrijheid te noemen?

Wil de minister zulks? Wij vreezen het. Zijne redevoering over de zaak geeft maar al te gegronde aanleiding tot het vermoeden, dat hij meer wil dan een toezigt.

Vooreerst, hij heeft de zaak niet rond aangetast, maar is zijpaden ingeslagen, ten einde met woorden te kunnen schermen, die in hunne algemeene beteekenis voor verschillende uitlegging vatbaar zijn. De minister heeft over alles gesproken, behalve over de zaak, waarover alléén hij spreken moest. En daarom hebben wij de beschuldiging aan te teekenen, dat de redevoering van den minister met de verdienste van duidelijkheid tevens die mist van opregtheid. Immers als het den minister ernst was, dan was niets natuurlijker, dan dat hij het gedrag van zijn gouverneur-generaal openlijk afkeurde en Mgr. Grooff in de eer en regten herstelde, die hem door het verbannings-dekreet zijn ontnomen. De minister integendeel heeft de zaak naauwelijks vermeld, den gouverneur-generaal niet genoemd, Mgr. Grooff stilzwijgend voorbijgegaan, en daarentegen wijd uitgebreid over de onverdraagzaamheid der inboorlingen, die met het gansche voorval niets hebben uitstaan.

Daarenboven de minister noemde de Christelijke godsdienst slechts in den Oost *geduld*. Dat woord moet eene beteekenis hebben. In verband gebragt met het toezigt, dat hij wil, komt men geleidelijk tot het besluit, dat, gelijk zijn dulden niet in de eigenlijke beteekenis kan worden opgenomen, evenens zijn toezigt geweld moet worden aangedaan, en dat zij zamen het denkbeeld uitdrukken, hetwelk den minister bezielt, dat de vrijheid van de christelijke godsdienst moet worden gebonden aan de preventieve tusschenkomst, dat is inmenging van den gouverneur-generaal.

Te meer, en dit is de laatste reden; welke wij zullen aanhalen, omdat de minister het behouden zijner portefeuille afhankelijk heeft gemaakt van het toezigt, waarover hij spreekt. Niemand had hem het regt betwist, om de eeredienssten te laten bewaken, en overtredingen te straffen. Als hij dus het behoud zijner portefeuille verbond aan zijn systeem, dan schijnt het daarom alléén te zijn geweest, omdat het in zijne opvatting eene beteekenis had, welke niet de natuurlijke en ware is.

Intusschen wij hopen, dat wij ons vergissen, of althans, dat eene nadere overweging den minister tot de overtuiging zal voeren, dat de meening, door hem in de kamer ontwikkeld, onhoudbaar is.

Wij vermeenen ten slotte op nieuw te moeten aandringen op eene definitieve regeling der Oostersche aangelegenheid. De toestand der Katholijken op Java is van dien aard, dat elke vertraging de allerverderfelijkste gevolgen moet na zich slepen. Noch hun, noch Mgr. Grooff is eenig feit ten laste gelegd, waaruit de willekeur van den gouverneur-generaal kan worden gebillijkt of gedoogd. Al wat daaromtrent is openbaar gemaakt, hetgeen daaromtrent in de Kamer is voorgevallen, de beschuldigingen door de leden der Kamer tegen den heer Rochussen ingebragt, de verdediging van Mgr. Grooff door den heer van Golsteijn, het stilzwijgen van den minister, alles bewijst zonneklaar, dat Mgr. Grooff en door hem de Katholijken, en met de Katholijken tevens de Protestanten en Israëlieten, zijn gekrenkt in het heiligste en dierbaarste aller regten, de vrijheid van godsvereering, welke willekeurig, zonder daartoe de minste oorzaak te hebben gesteld, aan de Katholijken is ontnomen. Maar niet alléén is den Katholijk op Java de vrijheid ontnomen; hem is daarmede te gelijk de godsdienst ontweldigd. Ruim acht maanden zijn zij door een misdadig geweld beroofd van de oefening, welke de godsdienst hun voorschrijft. En wanneer zal aan die berooving een einde komen? Wat het despotismus in den Oost heeft aangevangen, moet dat hier worden voortgezet door vertragingen, welker strekking niemand begrijpt? De oorzaak daarvan moet gezocht worden in het ministerie van koloniën, omdat het alléén bij magte is de oplossing, reeds maanden te lang achtergebleven, te vertragen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

AMSTERDAM, 16 November.

Wij vinden in blad 6 van den *Volksbode* eene becijfering van mogelijke bezuinigingen in het staatsbestuur, welke bij gebrek van bewijzen, dat zij zoo mogelijk zijn, op rekening worden gesteld van den heer Thorbecke en zijne vrienden. Wij zijn begeerig te vernemen of de heer Thorbecke de verantwoordelijkheid zal aannemen van al die luchtkasteelen, die geen ander resultaat kunnen hebben, dan de volkspassiën op te winden en omtrent den wezenlijken toestand der openbare aangelegenheden te misleiden.

De *Arnhemsche Courant* van gisteren geeft in zijn hoofd-artikel eenige aanmerkingen over de zaak van Mgr. Grooff, zoo als die in de Kamer door den minister is behandeld, welke zich bijzonder onderscheiden door juistheid van opvatting, duidelijkheid en waarheid. Wij zullen in ons volgend nommer eenige regelen daaruit opnemen, dewijl plaatsgebrek ons verhindert zulks heden te doen.

Ll. Donderdag is voor het Provinciaal Hof van Gelderland aangevangen het getuigen-verhoor in de zaak tegen den kapellaan van Groenlo. Deze verhooren hebben drie dagen, Donderdag, Vrijdag en Zaturdag, geduurd. Zij hebben, voor zoo verre ons bekend is, geen nieuw licht over de zaak verspreid.

De heer A. van Bevervoorde heeft weder *twee* dagvaardingen ontvangen om voor de arondissements regtbank te 's Hage te verschijnen, *beiden* op hetzelfde uur, op Maandag, 21 December. Eene dezer dagvaardingen is hem beteekend als verantwoordelijk redacteur van de *Asmodée*, wegens een artikel vervat in het nommer van 20 September, beginnende met de woorden: *Et vous, M. Box*, enz.; de andere als directeur en verantwoordelijk uitgever van den *Burger* wegens het artikel getiteld *Groot handel in Posten*, voorkomende in het nommer van 2 September j.l.

MIDDELBURG, 10 November. Eenige gegoede ingezetenen, onder welke verscheiden landeigenaren in deze provincie, hebben een adres aan de Tweede Kamer ingediend, om de spoedige opheffing van de graanwet te verkrijgen.

's HERTOGENBOSCH, 15 Nov. Menigwerf hoorden wij klagen, dat ieder dagblad thans over landverhuizing naar Amerika spreekt, maar dat nog geen blad bijzonderheden, of voorwaarden, tot deze landverhuizing benoodigd, mededeelde, noch ook de commissie, welke zich hier te lande voorloopig met dezelve bezig hield, dat men dus niet wist waar zich te vervoegen, of wanneer men kon vertrekken. Wij zijn thans in staat gesteld de volgende bijzonderheden mede te deelen, welke de heer Mr. C. Verwaijen, te Nijmegen, secretaris der Commissie voor Landverhuizing, die op iedere, mits bij gefrankeerde brieven, gedane vragen gaarne zal antwoorden, de goedheid gehad heeft, ons in een brief van den volgenden inhoud te bezorgen:

»In antwoord op UEd. geëerden dient: 1°. dat er zich nog geene bepaalde Commissie van Landverhuizing, buiten de onze, voor de Katholijken althans, heeft gevormd, en 2°. dat er zich slechts hier en daar vereenigingen, associatien, meestal gemengde, Protestantsche en Katholijke, hebben opgeworpen, uit loutere speculatie, namelijk, om in Amerika land te koopen, en dat weder met winst aan anderen over te doen.

»Zij, die met ons het land verlaten, en alle Katholijken worden uitgenoodigd zich zoo veel mogelijk aan ons aan te sluiten, hebben geen ander doel dan hunne geestelijke en vooral tijdelijke welvaart te bevorderen

hetgeen het gemakkelijkst en voordeeligst geschiedt, wanneer de Katholijken, in plaats van zich te isoleren, zich tot één punt van vereeniging in Amerika begeven.

»Voor het godsdienstig en maatschappelijk onderwijs wordt bereids alhier gezorgd, zoodat, indien het ons al niet mogt gelukken, daarover dadelijk bij ons vertrek te beschikken, het verkrijgen daarvan in Amerika toch wordt vergemakkelijkt.

Geneeskundige hulp wordt ons ook spoedig verzekerd.

Dit weinige in algemeene trekken om het belang van vereeniging en zamenwerking te betoogen.

Er is nog een voornaam punt, dat ons tot doel strekt der gedane uitnoodiging.

»Door vereeniging kan een ieder, hoe weinig gelds hij ook overhoudt, uit de eerste hand, met ons, land koopen, hetgeen anders bij kleine sommen niet kan geschieden, vermits het gouvernement niet minder dan 1/8 sectie van een township, 80 akkers, verkoopt. Daarenboven wordt een iegelijk tegen afzetterijen en bedrog gevrijwaard, de gewone gezellen van speculatie-handelaars.

»Vermits wij in November of December het schip gaan bespreken en de middelen van overtogt, om in Februarij te vertrekken, is het zaak, dat zij, die met Februarij willen medegaan, bepaaldelijk vóór ultimo dezer maand zich bij ons aangeven en tegen eventuele schade, bij niet naleving hunner belofte, een gedeelte van het overtogts-geld storten tegen afgifte van kwitantie, enz."

VUGHT, 12 Nov. Tot ons leedwezen vernemen wij, dat, niettegenstaande alle moeite, welke de regering der stad 's Hertogenbosch heeft aangewend, om ook het gedeelte straatweg van af de stad tot aan de *roode Brug* en van daar verder in het rayon der vestingwerken van het fort Isabelle, op nieuw met boomen te beplanten, door het departement van oorlog dat verzoek is afgewezen geworden.

De gemeente Vught verliest hier veel bij, want daar dezelve op ruim ¾ uur van de stad verwijderd ligt, zoo zullen de wandelaars vooral in de zomerhitte tot merkelijk nadeel aan vele ingezetenen van Vught geen gebruik van dien naakten, onbelommerden weg willen maken.

TILBURG, 14 November. Gisteren morgen heeft Z. M. om half elf uur, vergezeld door den majoor Merkes, een uitstapje gemaakt naar de vestingwerken bij Vught en Cromvoirt. 's Namiddags aten eenige burgerlijke en militaire autoriteiten bij Z. M., waaronder ook Z. D. H. de Bisschop van Gerra opgemerkt werd. 's Avonds om negen uur vertrok Z. M. langs de Moerdijk naar 's Gravenhage.

MAASTRICHT, 11 November. Tijdens zijn verblijf alhier heeft Z. M. de volgende benoemingen gedaan: Mr. van Meeuwen, gouverneur van Limburg, is tot commandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw verheven; de heer Nierstrasz, burgemeester dezer stad, is in den Nederlandschen Adelstand opgenomen. Tot commandeurs der orde van de Eikenkroon zijn benoemd: de luitenant-kolonel Storm de Grave en de majoor Landolt. Tot ridders der orde van den Nederlandschen Leeuw: Jonkh. van den Santheuvel, arrond.-directeur der directe belastingen; Mr. Swart, auditeur militair; de heer van Meerbeke, schepen der stad; de heer Conrad, hoofd-ingenieur van den waterstaat; Mr. Capiteine, officier van justitie; de heer Rieber, eerst aanwezende officier van gezondheid; Jhr. van Rappard, kol. der artillerie en de heer Poolsum Booy, kol. van het 2de reg. inf.

Z. M. heeft ook aan den gepensioneerden kol. Gantois van het reg. lanciers, zijn buitengewoon adjudant, den rang van generaal-majoor verleend.

— In de vergadering der provinciale staten, heden gehouden, zijn tot leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gekozen: mr. J. L. M. le Clercq, president der arrondissements-regtbank te Roermond en C. baron de Weichs van Wenne, ter vervanging van wijlen A. H. T. baron Michiels van Verduynen en van den heer mr. M. P. H. Strens, thans procureur-generaal bij het provinciaal geregtshof in Noord-Braband.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 November. Men verzekert, dat de jongste beurs geruchten de ligtgeloovigheid van een groot aantal leden van de Kamer der Pairs hebben gaande gemaakt, en dat vele hunner aan die vergadering eene voordragt zullen doen, ten doel hebbende om aan ieder, die de waardigheid van Pair van Frankrijk bekleedt, te ontzeggen, aan eenige handels-speculatie op eigen naam deel te nemen, daar zulk een maatregel volstrekt niet bestaanbaar is met de waardigheid van eene der grootste magten van den staat.

— Een der kamerheeren van Koningin Christina is te Parijs aangekomen. Men zegt, dat hij de vertrekken in gereedheid komt brengen van haar hôtel, *rue de Courcelles*, hetwelk zij dezen winter zal komen bewonen.

— Koningin Isabella heeft den heer Guizot haar portret en dat der Infante, door den Spaanschen schilder Madrazo bearbeid, ten geschenke gezonden. H. M. heeft bij deze twee portretten eene fraaije schilderij van Murillo gevoegd, voorstellende den H. Joannes den Dooper. Onder aan ieder dezer schilderijen leest men op een medaillon: *Door H. M. de Koningin aan den Heer Guizot geschonken*, 1846. Nog heeft de Koningin aan graaf Bresson een vrouwenhoofd van Velasquez vereerd, hetwelk voor een meesterstuk van dien schilder gehouden wordt.

— Onderscheidene Parijsche dagbladen zeggen, dat de bijeenroeping van onze Kamers, die op den 12 Januarij was vastgesteld, den 15 December zal plaats hebben. »Dit gerucht, zegt *de Presse*, schijnt ons toe van allen grond ontbloot te zijn, maar het zou echter niet onmogelijk zijn, dat het, ofschoon nu ongegrond, echter later eene waarheid werd; want, als men alles wel overweegt, dan zou het kunnen gebeuren, dat het Fransch kabinet er voordeel in had, om het Britsch kabinet met de parlementaire debatten voor te zijn, die ongetwijfeld over het huwelijk van koningin Isabella en mevrouw de hertogin van Montpensier zullen gevoerd worden.

— Men verneemt, dat de tweede dochter des hertogs van Modena, Maria-Beatrix, geboren in 1824, verloofd is aan den jonger broeder des hertogs van Montemolin, Jan-Karel-Maria, geboren in 1822.

— Men zegt, dat de Prins van Joinville zich eerdaags naar Toulon zal begeven om het commando over het eskader op zich te nemen, dat op de kust van Portugal zal kruisen.

— Laatstleden Maandag, 9 November, hebben de minister van buitenlandsche zaken en de zaakgelastigde van Rusland de ratificatien uitgewisseld van handel en scheepvaart, nu onlangs tusschen Frankrijk en Rusland gesloten. Bij die gelegenheid heeft de Keizer van Rusland, den baron de Barante, onzen gezant te St. Petersburg het groot-cordon van de orde van St. Alexander Newsky vereerd. De Koning heeft den heer van Kisseleff, zaakgelastigde van Rusland, de borstster van groot-officier van het legioen van eer geschonken. Hetgeen aan die onderscheiding, door den heer de Barante verworven, gewigt bijzet, is, dat hij Parijs niet heeft verlaten, en dat hij gevolgelijk geen deel genomen heeft aan de onderhandelingen betreffende het traktaat. Het is te verwachten, dat de heer de Barante weldra naar St. Petersburg zal terugkeeren. Men zegt zelfs, dat zijn vertrek tegen de aanstaande maand is bepaald. (*Debats.*)

— De heer De la Roche Jaquelin heeft aan den minister van binnenlandsche zaken voorgesteld de oprigting van eene loterij van weldadigheid, met een kapitaal van 12 millioen loten á 1 franc, verdeeld in 2000 series, ieder van 6000 briefjes. De trekking zou op den 15 Maart bepaald worden.

— De justitie heeft de laatste uitspraak gedaan in de zaak van den beruchten notaris Lahon. De Instructie over eene aanklagt van bedriegelijke bankbreuk in 1842 aangevangen, is thans afgeloopen, Hij is van de beschuldiging vrijgesproken.

— De correctionnele regtbank te Rijssel heeft dezer dagen uitspraak gedaan in het regtsgeding, hetwelk tegen het bestuur van den Noorder spoorweg was aangevangen, betreffende de ramp van 8 Julij jl. De regtbank heeft de beschuldigden van alle vervolging dienaangaande vrijgesproken, aangezien het onheil, volgens het oordeel van de regtbank, aan toevallige of onbekende oorzaken moet geweten worden, onafhankelijk van den wil en buiten weten van de beklaagden.

ENGELAND.

LONDEN, 13 Nov. Te gelijkertijd met de twee bevorderingen tot veldmaarschalk, heeft H. M. nog benoemd 13 generaals, 37 luitenant-generaals bij de infanterie en cavallerie en 8 bij de artillerie. Behalve deze zijn nog bevorderd 81 generaal-majoors bij infanterie en kavallerie, 14 bij de artillerie, 6 bij het corps der genie, en 1 bij het corps mariniers; voorts 125 majoors bij de kavallerie en infanterie, 28 bij de artillerie, 13 bij het korps der genie en 18 bij het korps der mariniers.

Niet minder belangrijk zijn de promotien bij de zeemagt; de admiraal der roode vlag, Sir George Martin is benoemd tot admiraal van de vloot.

Deze benoemingen, welke bij gelegenheid van den 5 verjaardag van den prins van Walles zijn gedaan, worden algemeen goedgekeurd. Wij merken met genoegen op, zegt de *Times*, dat de drie oudste generaals van het leger met den hoogsten graad begiftigd zijn, dien de Koningin kon verleenen. Die graad wordt bovendien slechts beschouwd als een eerepost, want van alle veldmaarschalken kan prins Albert alleen op zijne jaren het opperbevel van het leger op zich nemen. Het Engelsche leger telt thans negen veldmaarschalken, t. w. den koning van Hanover, den koning der Nederlanden, den koning der Belgen, den hertog van Cambridge, prins Albert, den hertog van Wellington, den markies van Anglesey, sir G. Nugent en lord T. Grosvenor. De markies van Anglesey telt 64, lord Grosvenor 67 en sir G. Nugent 73 jaren dienst. De oudste generaal is thans sir George Cockburn, wiens dienstjaren van 1770 dagteekenen.

— De hertog van Cambridge, de oom der Koningin, is ernstig ongesteld.

— Men leest in de *Globe*: »VERSCHIJNSELEN: Lord Brougham heeft ll. Vrijdag bij den heer Guizot het middagmaal gebruikt."

— Er is sprake van het bouwen van een nieuwen brug over de Theems, in het midden van Londen, welke de wijk Strand door middel van Essex-street met de voorstad Southwark zou verbinden. Londen zou alsdan acht bruggen bezitten, waarvan vier van steen, een van gegoten ijzer en twee hangende bruggen van staafijzer.

— Lord Ashley heeft ll. Maandag in eene meeting van 2000 personen op nieuw aangedrongen op de vermindering van werkuren in de fabrieken van Engeland. Een adres aan de beide Kamers, met het menschlievend doel, om den arbeid van vrouwen en kinderen hoogstens op tien uren daags te bepalen, is in die meeting goedgestemd.

— De bisschop van Londen weigert de Iersche protestantsche geestelijken in zijn bisdom te ontvangen, die niet reeds in andere bisdommen van Engeland eene bediening waargenomen hebben. Het is, zegt de *Times* een inbreuk op de acte der Unie, die zegt, dat de beide Kerken van Ierland en Engeland één zullen zijn onder den titel van: Vereenigde Kerk van Ierland en Engeland. Deze zaak zal voor de beide Kamers van het parlement worden gebragt.

DUBLIN, 12 Nov. In eene bijeenkomst van leden der katholijke geestelijkheid in het graafschap Cork, die ll. Donderdag te Cove heeft plaats gehad, is een adres goedgestemd, eene verklaring inhoudende, dat het eenig staatshuishoudelijk beginsel, hetwelk op de betaling der arbeiders kan worden toegepast, is, de hoegrootheid van hun salaris naar den prijs der levensmiddelen te regelen. De onderteekenaars van het adres eischen eene wetgeving, waardoor het onmogelijk wordt gemaakt, dat het volk in het vervolg wederom van hongersnood te lijden hebbe.

— Den 10 dezer hebben de Katholijke prelaten van Ierland alhier eene bijeenkomst gehouden, in welke over de voordragten van wet, betreffende de collegiën en de dotatiën, alsmede over het volks-onderwijs gesproken is. Het laat zich aanzien, dat de meerderheid dezer vergadering zich krachtdadig tegen deze grieven van Ierland zal verzetten.

— Men verneemt, dat de heer O'Connel heeft afgezien van de aanzienlijke jaarwedde, die hem tot dusverre door het Iersche volk was toegekend.

Het kabinet van Washington schijnt genegen te zijn den oorlog tegen Mexico met kracht door te zetten. Men spreekt van een verraderlijken doch verijdelden aanval der Mexikanen. In de arsenalen en havens der Vereenigde Staten heerscht de grootste bedrijvigheid. Santa-Anna rukte op Ampudia aan met 12,000 man. De generaal Taylor had minstens 10,000 man noodig om zich staande te houden.

De *Liverpool-Times* bevat uittreksels van een stuk, door het gouvernement van Montevideo aan de vergadering van notabelen dier stad aangeboden, en hetwelk alle bijzonderheden bevat van de onderhandelingen, die tusschen den heer Hood, den Britschen afgezant, en het bestuur van Montevideo hebben plaats gehad. Uit dat stuk blijkt, dat dit gouvernement bewilligd heeft in alle voorwaarden, die in naam van Frankrijk en Engeland door den heer Hood zijn aangeboden, en dat het alzoo niet aansprakelijk is voor de vertraging, welke uit de vereffening van het geschil tusschen Buenos-Ayres en Montevideo zou kunnen ontstaan.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 13 November. Volgens de laatste volkstelling, bevat de Pruisische monarchie 15.800,000 zielen. Van deze zijn 9.250,000 Protestanten van alle kleuren, 5.800,000 Katholijken, 190.000 Joden, 14.500 Mennonieten en 1.300 Grieken. De Katholijken maken dus meer dan een derde van de bevolking uit, en toch gelooft Pruissen zich geregtigd om zich eene Protestantsche monarchie te noemen, dat is, dat het waant alleen jegens zijne Protestantsche onderdanen pligten te vervullen te hebben.

— De Koning heeft bij gelegenheid van zijn jongst verblijf in Silezië onder andere benoemingen tot ridders zijner orden, het kruis van den rooden adelaar geschonken aan den Prins-Bisschop, baron van Diepenbroke en het ridderkruis aan den groot-vicaris Elsler alsmede aan onderscheidene aartspriesters van het diocees van Breslau.

— Men schrijft van Stettin, dd. 4 November:

»Het gouvernement heeft last gegeven tot het bouwen van een zeker aantal kanoneerbooten, ter verdediging onzer havens in tijd van oorlog. Men gelooft, dat in de aanstaande lente daarmede een begin zal worden gemaakt. Prins Albert van Pruissen, wiens voorliefde jegens het zeewezen bekend is, stelt veel belang in dezen scheepsbouw."

GENEVE, 8 November. Onze groote raad heeft in zijne zitting van den 5 de beraadslagingen uitgeput, ten einde de gemoederen aangaande de nieuwe grondwet te polsen. De vergadering heeft besloten, dat de commissie, belast met het aanbieden van dat stuk, uit elf leden zal bestaan, welke door middel van eene gesloten bus zullen gekozen worden. De zittingen dezer commissie zullen niet in het openbaar gehouden worden.

De groote raad van Schafhausen heeft in zijne zitting van den 5 November, met eene meerderheid van 43 tegen 19 stemmen, tot de herziening der grondwet besloten. Het volk zal te beslissen hebben of deze herziening algeheel of slechts gedeeltelijk zal zijn.

De *Augsb. Zeitung* verzekert, volgens een brief van Constance, dat de groote mogendheden besloten hebben, om Zwitserland aan eene gestrenge insluiting te onderwerpen, totdat de regeringloosheid er een einde zal genomen hebben; maar er zal geene gewapende tusschenkomst zijn, daar Frankrijk heeft verklaard, dat, volgens zijne wijze van zien, slechts twee gevallen aanleiding konden geven, om eene tusschenkomst noodzakelijk te maken; t. w. de schending der bondsacte met opzigt tot de staatkundige instellingen en het bezetten van het grondgebied, door troepen van eene vreemde mogendheid.

— Het scheen tot nog toe, dat het voormalig gouvernement niet gevallen was dan tot ons voordeel. De nieuw verkozenen hebben terstond begrepen, dat het in hun belang was, zich bij de Katholijken aan te sluiten, of ten minste, hunne grieven te verminderen. Die genoegdoening, aan onze wettige regten verleend, verblindde ons echter niet ten opzigte van onze bewindslieden.

Onze 8,000 Katholijken weten nu reeds wat zij te verwachten hebben. Het radicalisme had hun maar ééne stem in de vertegenwoordigende vergadering overgelaten. Wat is hiervan het gevolg geweest? Na eene korte beraadslaging is het wetsontwerp door den grooten raad goedgestemd om het katholijk verbond vervallen te verklaren. Bazel zal weldra het voorbeeld van Geneve volgen. Echter is het algemeen gevoelen van Lucern, dat de Vorort het besluit der beide kantons niet zal bekrachtigen, en dat, al gebeurde zulks, alle overige kantons hiermede geenszins zouden instemmen. Intusschen nemen de verbondene kantons alle maatregelen, die door de voorzigtigheid gevorderd worden.

— De predikant Wicislenus van Bazel, heeft bij het oprigten zijner Kerk, in gemeenschap met die van Koningsbergen, twee Israëlieten toegelaten, *en hen van den doop gedispenseerd*. Dit komt juist met den geest van Dr. Rupp overeen, die bij meerderheid van stemmen door zijne gemeentenaren liet beslissen, of men de oude gewoonte van den doop der Christenen nog zou aanhouden.

Men leest in een Duitsch dagblad, dat de Pacha van Egipte den 18 October een majoor van de lijfwacht heeft laten doodschieten, omdat deze zijne vrouw had verworgd. Dit is de eerste maal, dat een man in Egypte ter dood veroordeeld wordt uithoofde van een moord op zijne eigene vrouw gepleegd. De veroordeelde werd te paard, in groote uniform naar de strafplaats geleid te midden van zijn bataillon, dat hem ter neer geschoten heeft.

SPANJE.

MADRID, 8 Nov. Men verneemt, volgens een bijzonder schrijven, dat eene bende gewapende Carlisten zich voor eenigen tijd in Opper-Catalonië heeft vertoond. Deze guerilla, die men zegt vrij talrijk te zijn, wordt aangevoerd door den kolonel Caballeria, meer bekend onder den naam van Muchacho. Van eene andere zijde verzekert men, dat de agenten van den graaf van Montemolin er in geslaagd zijn, zich eene som gelds te verschaffen, welke, indien het niet overdreven is, op drie millioen francs wordt begroot. Een gedeelte van dit geld zou, zegt men, dienen tot het aanschaffen van wapenen, en acht duizend geweren, zouden, eenige dagen geleden, van Liverpool naar Gibraltar verzonden zijn. Deze daadzaken, waarvan men de naauwkeurigheid waarborgt, zullen ongetwijfeld de aandacht van het Fransch gouvernement gaande maken, vooral indien het waar is, hetgeen men zegt, dat niet één Carlist zich bij de Spaansche ambassade heeft aangemeld, om van de amnistie gebruik te maken. Men wil integendeel, dat een honderdtal progressisten, op wie de amnistie is toegepast, hunne reispassen hebben ontvangen, en dat de meesten besloten hebben, onmiddellijk naar Spanje terug te keeren.

— De progressistische partij heeft vast besloten, aan de worsteling der verkiezingen deel te nemen; de kiezers van Madrid hebben een besturend comité benoemd, waarin alle tinten der progressistische opinie zigtbaar zijn.

— H. M. was eenige dagen geleden door den minister van financiën, den heer Mon uitgenoodigd, en weigerde dit aanzoek. De heer Mon toonde hierover zijne ontevredenheid en H. M. liet een dekreet tot zijn ontslag opmaken. Het gelukte echter den heer de Bresson, de Koningin haar besluit te doen intrekken. Deze zelfde diplomaat heeft mede voor eenigen tijd de gevangenneming voorkomen van een progressistischen generaal, een kapitalist en eenige meerdere personen, welke, naar Koningin Christina voorgaf, eene zamenzwering zouden gevormd hebben om haar te noodzaken het rijk te verlaten.

LISSABON, 3 Nov. De graaf Das Antas is met het leger te Leiria, eene vesting tusschen Coimbra en Lissabon aangekomen. Aldaar heeft hij aan de Koningin een derden brief gerigt, waarin hij haar in onderdanige termen verzoekt, het Portugesche volk zonder verwijl van het dreigend gevaar te bevrijden, daar het anders niet meer doenlijk zijn zal, de uitbarsting der verbittering tegen te gaan. De Koningin heeft tot eenig antwoord hierop een nieuw dekreet uitgevaardigd, waarbij alle officieren en generaals, die deel aan den opstand genomen hebben, van hunne ambten worden ontzet.

Het garnizoen van Lissabon maakte zich gereed, de opstandelingen te gemoet te gaan, maar het ontbrak hun aan levensmiddelen. Men sprak van eene leening om beschuit te kunnen koopen. Bragance en Chaves zijn nog aan de Koningin getrouw gebleven. De Cardinaal-patriarch van Lissabon heeft een herderlijken brief uitgevaardigd, waarin hij de opstandelingen vermaant, de wapens neder te leggen, en zich aan de gestelde magten te onderwerpen. Men zegt, dat er te Oporto eene zamenzwering gevormd was om den hertog van Terceira in vrijheid te stellen. Een rijk Engelsch handelaar van die stad, die zich, zoo men zegt, belast had, den hertog een brief over te brengen, is in de omstreken van het kasteel vermoord gevonden.

ITALIE.

ROME, 5 November. Er zijn geene dan zeer voldoende tijdingen te geven. Overal heerscht rust en tevredenheid, en de populariteit van het gouvernement neemt vooral in de legatiën, zoodanig toe, dat men daaruit de gunstigste hoop voor den toekomst mag koesteren.

Ten gevolge van eenige ongeregeldheden, die men te Faenza en op andere plaatsen had trachten te verwekken, heeft de staats-secretarie, zich sterk gevoelende door de verleende amnistie, aan alle legatiën de strengste maatregelen aanbevolen tegen hen, die in het vervolg de openbare rust mogten trachten te verstoren.

Overigens verneemt men van Bologna, dd. 5 November, dat eene depêche van den Cardinaal Gizzi aldaar den 3 dezer was aangekomen, waarbij het den burgers werd vergund, zelf patrouilles te vormen en voor de veiligheid te waken. Dit besluit is met de hoogste tevredenheid ontvangen.

— Men zegt, dat de Cardinaal Lambruschini in last heeft, met graaf Bludoff over de zaken der Poolsche bisdommen te onderhandelen.

— Men schrijft van Genua, dd. 4 November het volgende: »Men verzekert, dat Don Carlos, die in deze stad met de Prinses van Beira en een zeer gering aantal bedienden afgezonderd leeft, heeft voorgenomen, de staten van Sardinië te verlaten, om zich naar Venetië te begeven. Het schijnt zeker te zijn, dat zijne beide zonen, die in dienst van Z. M. den Koning van Sardinië zijn geweest, tot generaals in het Oostenrijksch leger zijn benoemd. Deze beide prinsen hebben nog zeer weinig ondervinding in de krijgskunde opgedaan. De Koningin der Nederlanden, die naar Milaan en Rome gereisd is, om een luchtgestel te zoeken, dat voor hare gezondheid dienstig zou kunnen zijn, heeft voor eenigen tijd Nice tot haar verblijf gekozen."

BELGIE.

BRUSSEL, 15 November. Laatstleden Donderdag is door de Kamer der vertegenwoordigers de voordragt van wet, strekkende om den vrijen invoer van levensmiddelen tot den 1 October 1847 te verlengen, met algemeene stemmen door de tegenwoordig zijnde leden aangenomen.

Denzelfden dag heeft de Senaat met eenparige stemmen en zonder eenige wijziging, het adres-ontwerp in antwoord op de troonrede goedgestemd.

— De Senaat heeft in zijne zitting van gisteren het ontwerp van wet aangenomen, betreffende de levensmiddelen. Vervolgens heeft de president met eene deputatie den Koning het adres in antwoord op de troonrede aangeboden. De deputatie van den Senaat is door Z. M. met eene uitnemende goedheid en hartelijkheid ontvangen. Z. M. antwoordde:

»Mijne Heeren,

»Ik ontvang altijd met genoegen het adres van den Senaat; zijne volijverige medewerking tot alle maatregelen, die het algemeen welzijn bevorderlijk kunnen wezen, geven den Senaat eene regtmatige aanspraak op de erkentelijkheid des lands. Ik dank u, Mijne heeren, voor de getuigenis, die gij van mijne gehechtheid aflegt; het is eene krachtige aansporing van mijne levendige belangstelling in het geluk van het gemeenschappelijk vaderland."

— Door een toeval in dezer dagen door Jan Theys, leerling-archivaris van het stadhuis van Leuven, den naam ontdekt van den maker van dat beroemde gebouw. Het was namelijk Matheus de Layens, Mr. Metselaar, die gedurende 30 jaar voor 4 stuivers daags in den zomer en een weinig minder dan 3 stuivers in den winter voor rekening van den magistraat daaraan gewerkt heeft. Als eene gratificatie ontving hij 5 florijnen toen het onsterfelijke gebouw voltooid was.

(Indépendance Belge.)

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

Van 9 tot 14 November zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel.	35.	Levenloos aangegeven Zonen. . .	6
Geborenen	142.	dito dito Dochters. .	6
Overledenen . . .	303.	Elders overl. en alhier ingeschreven.	5

Totaal	Gehuwde Paren	1743.	Sedert primo Januarij 1846.
	Geborenen	6919.	
	Alhier overledenen.	7101.	
	Elders overl. en alhier ingeschreven.	224.	

BEVALLEN (12 Nov.): C. Luderus, geb. Herman, Z. — J. Polak, geb. Meijer, D. — (13 Nov.): E. Franke, geb. Briedé, Z. — (14 Nov.): M. F. van Perls, geb. Botty, Z.

OVERLEDEN (9 Nov.): J. C. Nijdholt, 64 j. — C. O. J. van der Hoop, wed. A. N. Bögel. — (10 Nov.): J. G. L. Scheidler, 81 j. — Agatha Brouwer, 81 j. — Johanna v. Juchem, 75 j. — J. F. de Voys, 25 j. — H. E. Alton, 51 j. — Chr. Andriessen, 72 j. — (11 Nov.): Chr. de Jong, 77 j. — Marg. Brummelkamp. — (12 Nov.): G. J. M. de Veer, douairière Jhr. J. E. Lewe van Aduard, 58 j. — Martha J. Weijland, 79 j. — A. G. Franssen, 5½ j.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 16 November.

Koffij: Blijft iets levendiger, er hebben belangrijke verzendingen na Belgie plaats gevonden; onder 20 c. is geen ordin. Cheribon te bekomen.

Suiker: ruwe niet aan de markt, dan tot verhoogde prijzen, die koopers niet willen betalen. Geraffineerd op iets hoogere prijzen gehouden, dan de omzet is klein, uitgezonderd Siam Melissen en Lompen, waarvan wederom eenige partijen levering Dec. verkocht zijn.

Rijst ferm op volgende prijzen, als Siam op f 9¾ à 10; Bengaal f 11; gep. Java f 12½ a f 13; gep. Tafel Rijst f 14½ a ¾; Carolin. f 16; Specerijen weinig begeerd; Peper 18 c.; Piment f 24; Was met f 82 betaald.

Tarwe 124, 126 ℔ b. Pools. f 335, 340; 127 ℔ dito f 338; 123 ℔ w. b. dito f 326; 128 ℔ Lubecker f 336, in Entrep.; 127 ℔ b. Pools. f 360, 365; 123 ℔ o. Vries. f 315.

Rogge 119 ℔ Petersb. f 271, 272; 117, 118 ℔ dito f 265, 269; 117 ℔ Riga f 265 entr.; 118, 119, 120 ℔ Pruis. f 265, 268, 271 cons.

Garst 112 ℔ o. Deens. f 182; 113 ℔ p. dito f 190, Ent.

Haver 72 ℔ Noord-Holl. Voer f 122, 124.

Boekweit 120 ℔ Amersf. f 227; 121 ℔ Vries. f 223.

Koolzaad, 1 £ hooger. Oostvries £vl. 55; Op 9 vaten Olie, in Nov. £vl. 57. *Lijnzaad*, een doen, 106, 7, 8 ℔ Riga f 280, 285, 295. *Raapolie* per 6/w. f 35; Vliegend 34, primo Mei 34½; Dec. 33½; *Lijnolie* per 6/w. f 33¼ Vliegend 32; *Hennipolie* per 6/w. f 35½; Vliegend 34½.

LEIDEN, 14 November. *Boter* van f 40 [illegible] a f 45 het vierde; *Tarwe* f 11,40 tot 11,60 per mud. *Rogge* f 9,30 tot 9,50 per mud. *Garst* f 5,80 tot 6,00. per mud. *Haver* f 4,60 tot f 5,40 per mud. *Duiveboonen* f 7,80 tot f 8,00 per mud. *Paardenboonen* f 6,50 tot f 6,80 per mud. *Vleesch en Spek* als de vorige week doch niet zoo gezocht.

LEEUWARDEN, 13 Nov. *Boter* f 39,00 a f [illegible]. — *Kaas* f 24,00 a f 29,50.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

14 NOV.			gebl.	16 NOV. 4½ u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	58 11/16	58½	à	58 11/16	58½
Dito Dito	3	»	70⅞	70 11/16	»	70 11/16	70 11/16
Dito Dito op rese. .	3	»		70⅞	»	70½	
Dito Dito	4	»	91⅞	91⅝	»	91⅞	91 11/16
O. I. Leening . . .	4	»		91¼	»		
Amortis. Syndic. . .	4½	»			»		
Dito Dito	3½	»	87⅝	87⅞	»		
Handel-Maatschappij .	4½	»	172⅛	171⅞	»	172	171¾
Haarlemmermeer . .	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg .	4½	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»			»		
BELGIE, ...	4½	»			»		
Dito	2½	»			»		
Dito bij Rotschild . .	2½	»			»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	21 15/16	21⅝	»	21¾	
Dito bij Dito onb. st.	5	»	21 5/16	20⅞	»	21¼	
Dito	3	»		37⅝	»	35¼	
Dito Binnenl. à 6 m. .	3	»	32 5/16	31 15/16	»	32⅛	31 13/16
Coupons Ardoins . .		»		18½	»	18 9/16	
Passive		»			»		
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest . .		»		6	»		
PORTUGAL, te Londen .	3	»	40 1/16	39⅛	»	39½	39⅝
Dito Dito	4	»	39	38¼	»	38⅜	38¼
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	»		104⅞	»		
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	104¼	104⅛	»	104¼	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»		97	»	97⅛	
Dito bij Hope	4	»	88⅛	88⅛	»	88⅜	
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	87¾	87 11/16	»	87¾	
Cert. te Hamburg . .	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»		68⅛	»		
Cert. van Dito . . .	6	»	70⅛	70⅜	»		
POLEN, Certific.	4	»	78½		»		
Dito Aand. met Loten fl 300		f			»		
Dito Dito . . . fl 500		»			»		
AMERIKA, Phil. Bank .	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën .					»		

Oostenrijk, Met. 5 pCt. $104\frac{3}{4}$; dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $57\frac{1}{4}$; Weenerb. bij Goll en Cº. 4 pCt., $96\frac{1}{2}$; Braz. 5 pCt. $87\frac{1}{2}$; Mexico $21\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$; Peru $19\frac{15}{16}$, 20; Grenada $20\frac{3}{4}$.

Koers van het Geld: Beleening $4\frac{1}{2}$ pCt., Prolong. 5 pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35.25; Zigt dito 35.62 $^{1}/_{..}$; 2/m. Londen 11 95; Zigt Londen $12.02\frac{5}{10}$; 3/m. Lisbon. 41.75; 3/m. Porto 41.75; 2/m. Petersb 1.90.

SCHEEPSTIJDINGEN.

SHEERNESS 12 Nov. Een Nederlandsche smak, beladen met haver, is op het Nore Sand in zinkenden staat verlaten, doch de ekwipaadje gered.

FAHRSUND 31 Oct. Het schip Expedit, Kapt. Nielson, van Stockholm n. Amst., is den 25 dezer zwaar ontramponeerd te Skottehavn binnengeloopen; moet lossen.

INGEZONDEN STUKKEN.

ANTIKRITIEK.

DE VOLKSBODE.

Bijdragen ter bevordering van volkomene handelsvrijheid en vermindering en billijker heffing der belastingen, onder medewerking van anderen,

Door L. VAN VLIET.

AMSTERDAM, 14 Nov. 1846.

Aan de Redactie van de Tijd, Noord-Hollandsche Courant.

De aanmerkingen omtrent de *Volksbode*, opgenomen in uw nummer van den 10 dezer, zijn behandeld in het ter perse zijnde 7 vel van den *Bode*. — Sedert is in uw nummer van heden op den *Bode* teruggekomen. Had ik kunnen voorzien, dat de beoordeeling van den *Bode*, door u op dien toon en in die bewoordingen zou worden voortgezet, ik zou het eerste schrijven onbeantwoord hebben gelaten, thans wil ik ook het tweede schrijven beantwoorden, en vermeen daartoe een plaatsje in uw eigen blad te mogen verzoeken.

Ik zal u echter niet beantwoorden op de wijze, als u mij hebt verkiezen te bejegenen; het onderwerp is daartoe te ernstig, de omstandigheden, waaronder wij schrijven, zijn daartoe te gewigtig. Het spijt mij reeds, dat het antwoord van den *Bode*, op uw eerste schrijven, zoo ironisch is, — dat verbittert slechts, en verbittering verwijdert, terwijl allen, die een hoofd hebben, om te denken, en een hart, om te gevoelen, — waaronder ik ook u reken, en zonder aanmatiging, durf stellen, dat ook ik mij mag rekenen — zich behooren te beijveren, om zich onderling te verstaan, en, waar zij verschillen, elkander te overtuigen.

Daarom, Mijnheer! kom ik u verzoeken, de ondervolgende vragen te beantwoorden:

1°. Laten onze instellingen al of niet veel te wenschen over?

2°. Zoo ja — is dit niet grootendeels aan de onverschilligheid der bevolking te wijten?

3°. Zoo ja — is het dan niet wenschelijk, dat die onverschilligheid worde bestreden?

4°. Zoo ja — is daartoe niet, — zoo al niet het geschikste, dan toch een van de geschiktste middelen algemeene verspreiding van de kennis van openbare aangelegenheden?

5°. Zoo ja — bevordert de *Volksbode* die verspreiding, dat is: ontwikkelt hij de behoeften, de regten, de verpligtingen der bevolking; wijst de *Bode* de oorzaken aan van den algemeenen druk, en de middelen, om tot rustige verligting en herstel te geraken?

6°. Zoo neen — in wat opzigt, en waar is dat alles, of iets van dat alles dan verkeerd of overdreven voorgesteld?

7°. Waaruit is af te leiden, dat de *Bode* met baatzuchtige bedoelingen en niet uit volle overtuiging en om algemeen nuttig te zijn, wordt geschreven?

8°. Wat bewijzen de weinige regelen uit *de Gids* tegen mijne bedoelingen of tegen mijne geschiktheid, om over openbare aangelegenheden te schrijven en uit te geven? Moeten die bedoelingen en die geschiktheid worden afgeleid uit hetgeen door mij is en wordt geschreven, of uit eene schampere aanmerking van eenen *naamloozen* schrijver, over een onderwerp (de Marine), waarbij dezelve blijkbaar belanghebbende is, en dat door mij, in eenen met zijne meening strijdigen zin, met warmte is behandeld?

Dit is, onder verbetering, het terrein, waarop de pers zich behoort te plaatsen, dit ten minste is het terrein, waarop men *mij* niet te vergeefs zal zoeken; omdat dit eene wrijving van denkbeelden doet geboren worden, waaruit de waarheid kan aan het licht komen, en, die ongelijk heeft, kan overtuigd worden; terwijl uwe bejegening tot niets dan tot verbittering lijdt, dat niet anders dan schadelijk kan wezen voor het algemeene welzijn.

Hetgeen u omtrent de *Staats-Courant* zegt, is, u houde mij dit ten goede, geheel onjuist: wilde de regering, dat de *Staats-Courant* en de wetten, door de massa werden gelezen, dan zou die courant volslediger en de *officiële* uitgave der wetten goedkooper worden verkrijgbaar gesteld.

Als de Almanak, waarvan u aan het slot van uw schrijven van *heden* gewaagt, zoo is als u zegt, dan ware het zeker te wenschen, dat hij spoedig eenen vertaler en uitgever vonde; maar zou dit volksboeken, over *staatkundige* aangelegenheden, nutteloos maken? dan ware ook uw Dagblad nutteloos....

Met de meeste onderscheiding onderteeken ik mij,

Uw Gehoorzame Dienaar,

VAN VLIET.

Wij hebben bovenstaand stuk volgaarne in onze kolommen opgenomen, en vinden daarbij de gelegenheid, om onze meening omtrent de *Volksbode* op nieuw toe te lichten. Wij hebben twee grieven tegen hem met warmte ontwikkeld. De eerste, als burgers van den Staat, dat hij zich wendt tot de minvermogende klasse, welke geene andere kracht kent, dan die van het geweld. Daartegen zullen wij ons blijven verheffen, zoo lang de *Volksbode* niet van rigting zal veranderen, omdat wij daarin, ten spijt der goede bedoelingen van den heer van Vliet, groote gevaren voorzien.

De tweede grief was, dat hij in den aanhef van zijn werk, met onbepaalde loftuiting alleen goedvond de *Wespen* te noemen, die zich hebben geschandvlekt door de verregaandste onverdraagzaamheid tegen de Katholijken. Indien echter die onbeperkte achting, aan de *Wespen* bewezen, niet zoo onbeperkt, maar met voorbehoud, gemeend was, dan zullen wij, bij de openbare vermelding van dat voorbehoud, onze tweede grief met genoegen zien vervallen.

Aan de Redactie van »de Tyd."

In het nommer van gisteren zag ik in het *A-propos van Volksboeken*, aan het eind, (door R.) den wensch geuit, dat een Uitgever ons volk begiftige met eene vertaling van het *Kalender für Zeit und Ewigkeit* van Mgr. Alb. Stolz. Mag ik u opmerken, dat ik, reeds eenige dagen geleden, de vertaling of navolging van den eersten jaargang (1843) heb ontvangen, en daarin aan den Lezer wordt toegezegd, dat, bij gunstig onthaal, elk jaar een der volgende jaargangen zal worden uitgegeven. De bewerking schijnt aan eene niet onbedreven hand toevertrouwd, en is geschied naar de 4de hoogd. uitgave. Ik verheug mij met R. over de verschijning van dit werkje, dat veel nut onder *het volk* stichten kan.

Gij zult ook in *de Noord-Brabander* van gisteren de aankondiging der vertaling gezien hebben.

In het vertrouwen, dat ik u met dit schrijven een bewijs mijner levendige belangstelling, en niets anders dan dat, wensch te geven, hoop ik, dat gij deze regelen met goedgunstig welgevallen zult ontvangen.

Verzoeke mijne beste groeten aan R., en wensch u kracht en moed om uwe schoone taak met vreugde en vruchten voort te zetten.

H. 15 *November* 1846.

CORRESPONDENTIE.

Het stuk over de Tielsche Brandwaarborg-Maatschappij kan in *de Tijd* niet worden opgenomen, omdat het niet behoort tot den werkkring van dit blad.

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.